

Yerel Halkın Turizm Algısı: Erzincan’da Bir Araştırma

ERKAN GÜNEŞ^a & GÜRKAN ALAGÖZ^b

Geliş Tarihi: 01.02.2018 | Kabul Tarihi: 27.07.2018

Öz: Bu araştırma Erzincan’da yaşayan yerel halkın turizm ve Erzincan turizmine ilişkin algısını ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda Mart 2017 - Temmuz 2017 tarihleri arasında kolayda örnekleme yöntemi ile Erzincan il merkezinde yaşayan yerel halk ile bir anket çalışması yapılmıştır. Analizler 387 anket üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yerel halk turizmin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkilerini olumlu yönde algılamaktadır. Yerel halk, Erzincan’da turizmin gelişmesi için yatırımların artması, yapılacak tüm faaliyetlerde yerel halkın ve tüm kesimlerin katılımının gerektiğini ve mevcut turizm potansiyelinin yeterince kullanılmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte turizm faaliyetlerinin il ekonomisine katkı sağlayacağını, Erzincan’ın tanıtımının ve gerekli olan alt yapı unsurların eksik olduğunu düşünmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan yerel halkın demografik özellikleri ile turizm algısı arasında da anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, yerel halk, turizm algısı, Erzincan.

^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Turizm ve Otelcilik MYO
egunes@erzincan.edu.tr

^b Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Turizm ve Otelcilik MYO

Local People's Perception of Tourism: A Research in Erzincan

Abstract: This research aims to measure the perception of tourism and Erzincan tourism by local people living in Erzincan. In this context, between March 2017 - July 2017, a survey was conducted with the local people living in the center of Erzincan by using convenience sampling. Analyzes were conducted on 387 questionnaires. Local people have stated that the investments in tourism development in Erzincan should be increased, that the participation of local people and all sections should be necessary for all activities to be done and that the existing tourism potential is not used sufficiently. Nevertheless, they think that the tourism activities will contribute to the provincial economy, the promotion of Erzincan and the necessary infrastructure elements are missing. Significant differences were also found between the demographic characteristics of the local people participating in the survey and the tourism perception.

Keywords: Tourism, local people, perception of tourism, Erzincan.

© Güneş, Erkan & Alagöz, Gürkan. "Yerel Halkın Turizm Algısı: Erzincan'da Bir Araştırma." *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (2018), 409-442.

Giriş

Doğası gereği çok boyutlu, bölgesel farklılıklara göre çeşitlilik sergileyen turizm endüstrisinin bu özellikleri onun alansal gelişimini etkilerken, farklı destinasyonlarda farklı turizm türlerini de ortaya çıkarmaktadır. Dünyanın en hızlı gelişen sektörlerinden biri olan turizm, hayata geçirilmesi ve sürdürülebilirliği için birçok değişkenin birbirini desteklemesi zorunluluğu nedeniyle de oldukça kırılgan bir yapıya sahiptir. Bu değişkenlerden biri de yerel halkın turizmi ve turisti nasıl algıladığıdır (Alaeddinoğlu, 2008: 3). Yerel halkın turizme karşı tutumu ve turizm etkilerini algılamaları yıllardan beri devam eden bir araştırma konusu olmuştur. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren mikro bir yaklaşımla yerel halkın tutumlarına yönelik çalışmalar artmıştır (Andereck ve Vogt, 2000: 27-28).

Ulusal veya bölgesel kalkınma aracı olarak sıklıkla kullanılan ve genel olarak yerel halk içerisinde gelişen turizm, toplumları hem olumlu hem de olumsuz yönden etkileyebilmektedir (Jackson, 2008: 242). Toplumların artan nüfusu, boş zaman miktarı ve ulaşımdaki gelişmeler gibi birçok faktörün sonucu olarak gelişen turizm, sadece yeni turizm alanlarını ve organizasyon biçimlerini değil aynı zamanda sosyal olarak ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasını da gerektirmektedir (Tanaş, 2013: 22). Turizm kaynaklı fiziksel ve kültürel çevredeki değişimler, hem yerel toplumdaki değerler hem de geleneksel yaşam üzerinde etkilidir. Bu değişikliklerden aile ilişkileri ve yerel toplumun yapısı da etkilenmektedir (Ambroz, 2008: 66). Bazı gözlemciler için turizm insanlar arasında iletişimi, karşılıklı anlaşmayı ve arzu edilen gelir dağılımını sağlayan bir köprü iken, diğerlerine göre gelenekleri, adetleri ve çevreyi bozan bir unsur olarak görülmektedir (Korkmaz, 1996: 405). Nitekim turizmin gelişmesi sonucu yaşam tarzına etki edilmesinden rahatsız olan yerel halk, kendisini yeni bir çevre ve yaşam tarzına alıştırmada sorun yaşamakta veya bu düşüncelerle turizm hareketlerine tepki gösterebilmektedir (Kozak vd., 2015: 133).

Turizm endüstrisinde ürünün üretildiği yerde tüketilme durumu, turizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bölgelerde doğal çevre ile birlikte yerel halk üzerinde önemli etkilere sebep olmaktadır (Demir ve Çevirgen, 2006: 133). Özellikle turizmin toplumsal etkileri; ziyaretçi sayısı, ırk, kültür ve sosyal bakış açıları gibi etkenler ile ziyaret edilen bölgedeki yerel halk arasındaki farklılığa göre değişiklik gösterir (Avcıkurt, 2009: 22). Bu değişim, olaylara yükledikleri anlam ve beklentiler benzediği oranda uyumlu ve olumlu iken, anlam ve beklentilerin birbirinden farklı olduğu ölçüde rahatsızlık ve çatışmaların çıkmasına neden olabilir (Doğan, 2004: 80). Bu rahatsızlık ve sonucunda çıkan çatışmalar turizmden istenilen seviyede fayda sağlanmasını ve sürdürülebilirliğini engeller. Dolayısıyla turizm potansiyelini oluşturan değerlerin uzun vadede korunabilmesi, turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesi, yerel halkın turizm gelişimine tam destek vermesi ancak turizme yönelik yapılacak planlamaların her aşamasına yerel halkın katılımın sağlanması (Mansuroğlu, 2006: 36), turizme bakış açısının ve turizmden beklentilerinin tespit edilmesi ile mümkündür.

Sürekli gelişme gösteren ve ekonomiye katkı sağlayan turizm sektörünün planlı bir gelişime ihtiyacı vardır. Turizmden elde edilen olumlu katkıların arttırılıp, olumsuz etkilerin en aza indirilebilmesi ancak belirli plan dahilinde gerçekleşebilir. Bu planlarda ise yerel halkın desteği önemlidir. Özellikle turizmden elde edilen fayda, yerel halkın bilinçlendirilmesi ve turizm planlarına dahil edilmesi ile yükselebilir (Çelikkanat ve Güler, 2014: 273). Literatür, turizm gelişiminin genel hedeflerine ulaşması için yerel halk katılımının şart olduğunu ve yerel halkın turizm gelişiminde önemli bir rol oynadığına dikkat çekmektedir (Choi ve Sırakaya, 2015: 391). Öztürk vd. (2015: 239)'e göre, plan ve politikaların oluşturulmasından önce yerel halkın turizmin kültürel ve çevresel etkileri ile ekonomik koşullara yönelik tutumlarının dikkate alınması gerektiğini savunurken, Smith (1989: 1) ise, insanların seyahat etme motivasyonlarının çeşitli olmasına karşın '*boş zaman, harcanabilir gelir ve yöre sakinleri*

tarafından olumlu görüş ve onay' olmak üzere bu üç temel unsurun hepsinin aynı anda aktif olması ile turizm faaliyetlerinin ortaya çıkabileceğini belirterek, diğer faktörlerle birlikte yerel halkın turizm faaliyetlerine bakış açısının ve onayının önemini vurgulamıştır.

Bu açıdan, turizme açılan destinasyonlarda, yerel kültüre, çevresel değerlere ve yapısal bütünlüğe uygun turizm projeleri yürütmek, yerel halkın desteğinden mahrum olduğu süreçte başarılı olamaz. Dolayısıyla yerel halkın turizm ve turist algılarının belirlenmesi, gelişim sürecine katılımının sağlanması turizm gelişim projelerinin hazırlanması ve yürütülmesinde önem arz etmektedir (Duran ve Özkul, 2012: 501). Turizm bölgelerinde yapılacak planlama çalışmalarına yerel halkın katılımının sağlanması, turizmin sürdürülebilir gelişiminin sağlanmasında turist, yerel halk ve diğer paydaşların birlikte çalışması gerekli görülmektedir (Mansuroğlu, 2006: 45).

Dünyanın değişik bölgelerindeki insanların turizm faaliyetlerine yaklaşımları farklılık göstereceğinden, yerel halkın turizme yaklaşımları konusunda yapılacak çalışmaların her bir yer için ayrı ayrı yapılması gerekmektedir (Mansuroğlu, 2006: 37). Tüm bu bilgilerden hareketle bu çalışma, alternatif turizm çeşitliliği açısından önemli potansiyele sahip olan Erzincan'da yaşayan yerel halkın hem genel anlamda turizmin etkilerini algılayışını hem de yerel anlamda il turizmini nasıl algıladıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca bu çalışma sonucunda elde edilen bulguların ilde gelişme gösteren turizm sürecine ve turizm planlayıcılarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Yerel Halk Turizm İlişkisi

Turizmde yenilik ve çeşitlilik arayışları ile birlikte gelişen alternatif turizm türleri ile yeni turizm destinasyonlarının oluşması sağlanmıştır. Doğal, kültürel ve tarihi yönden önemli potansiyele sahip olan kesimlerde turizm hareketliliklerinin artması ve gelişmesi sonucunda mekansal değişiklikler ile birlikte çevresel ve kültürel yapıya da etkiler gözlenmektedir (Öz-

demir ve Kervankıran, 2011: 3). Alternatif turizm türlerinin geliştiği destinasyonlarda, turizm endüstrisinde doğrudan yer almayan kişilerin de turistlerle iletişime geçmesinden dolayı turist-yerel halk etkileşimi daha fazla gerçekleşmektedir. Bu nedenle alternatif turizm türlerini barındıran destinasyonlarda turizmin yerel halkın yaşamı üzerinde daha yüksek bir etki oluşturma potansiyeli bulunmaktadır (Akış vd., 1996: 482).

Turizmin bir bölgede gelişmesinde yerel halkın turizme yaklaşımı oldukça etkilidir. Yerel halkın turizme olumlu yaklaşmadığı, turizm hareketlerini desteklemediği bir destinasyonda turizmin yeter düzeyde gelişiminin sağlanması mümkün değildir (Özaltın Türker ve Türker, 2014: 82). Bir yörede yaşayan halkın turizme ilişkin bakış açısı bu bölgedeki turizm gelişimini doğrudan etkilemektedir. Yerel halk tarafından turizmin etkilerinin olumsuz algılanması turizm gelişimini pek çok yönden olumsuz etkilemektedir. Çevreye duyarlı ve sürdürülebilir bir turizm gelişimi sağlanabilmesi için bölge halkının algısı ve tutumları son derece önem taşımakta olup belirli aralıklarla ölçülmesinde fayda vardır (Akova, 2006). Yerel halkın turizme karşı olan olumsuz tutumu bölgeye gelecek olan turistlere karşı davranışlarını da etkileyecektir. Bu yüzden turizm gelişiminde yerel halk dikkate alınmalı, yerel halkın turizme dönük desteğini arttırılmalı ve turizme karşı olumlu düşüncelerin oluşması sağlanmalıdır (Özaltın Türker ve Türker, 2014: 83).

Turizm özellikle ekonomik yönü ile ele alınan bir olaydır. Bunun iki temel sebebi bulunmaktadır. Bunlardan ilki ekonominin sosyal bilimlerde en somut, dar kapsamlı ve en eski bir disiplin olması, ikincisi ise turizmin ülkelere gelir getirmesi ve döviz kazandırmasıdır (Özdemir vd., 2000: 79). Ayrıca turizmin yoğun yaşandığı bölgelerde yeni iş alanlarının ortaya çıkması, bölgenin ekonomik kalkınmasına yardımcı olması ve diğer ekonomik sektörlere de destek sağlaması gibi olumlu ekonomik katkılarıyla (Kozak vd., 2015: 110) birlikte turizm, henüz gelişmediği bölgelerde yerel halkın gözünde olumlu etkiler bırakmaktadır. Dolayısıyla ekonomik tatmin boyutu, toplum mem-

nuniyetinin tartışılmasında çok önemli bir faktördür (Ko ve Steward, 2002: 525).

Turizmin gelişmeye başladığı ilk dönemlerde yerel halk ekonomik faydayı ön planda tutmaktadır. Ancak faaliyetlerin artması ve eksik planlar sonucunda sosyo-kültürel ve çevresel anlamda oluşan tahribat, yerel halkın turizm konusundaki düşüncesini olumsuz yöne çevirmektedir (Okuyucu ve Somuncu, 2012: 38). Bu etkilerin olumsuz sonuçlarının alt seviyelere çekilebilmesi ancak yerel halkın bu konudaki davranış kalıplarının ölçülmesi ile mümkündür (Alaeddinoğlu, 2008: 4).

Yerel halkın turizme yönelik tavrı, bölgeye gelecek olan turistlerin tekrar gelip gelmeme veya başkalarına tavsiye edip etmeme konusunda kilit role sahiptir. Nitekim yerel halkın turizm hakkında olumlu düşüncelere sahip olması turizmin sürdürülebilir gelişimi açısından bir gerekliliktir. Öte yandan turizm ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel faktörleri içerisinde barındırmaktadır. Bu faktörler turizm toplam etkisini belirler ve turizmin toplam etkisi de yöre halkının turizme olan desteğine yön verir (Cengiz ve Kırkbir, 2007: 33-34). Turizm endüstrisinde destinasyon planlayıcıları ve pazarlamacılar yerel halkın ihtiyaçlarına duyarlı olacak politikalar geliştirirlerse başarılı olabilirler (Sırakaya vd., 2002: 66). Bu ise turizm destinasyonlarının yaşam döngüsünün ilk aşamasından itibaren yerel halkın turizm beklenti ve algılarının tespit edilmesi ve beklentilerinin karşılanması ile mümkün olabilir.

Araştırmacılar, turizme ve etkilerine yönelik tutum ve tepkilerin çeşitli faktörlere bağlı olduğunu belirtmektedirler (Jackson, 2008: 242). Turizmin yerel halk üzerindeki etkileri demografik ve istihdam özellikleri, destinasyonun gelişmişliği ve halkın turizmden beklentisi gibi faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir (Işık ve Çılkan, 2016: 20). Toplum üzerinde turizmin yararları ve zararları eşit bir şekilde dağılmamaktadır. Bir gruba yarar sağlayan faaliyetler diğer gruplara zarar verebilir. Örneğin turizm tesis sahipleri turizmden daha fazla yarar sağ-

larken, o bölgede sürekli yaşayanlar kalabalıktan, kirlilikten, gürültü ve değişen hayat tarzından şikayet edebilirler (Korkmaz, 1996: 395). Yine turizmin gelişmesinden doğrudan fayda sağlayanların turizmin gelişimini olumlu, doğrudan turizmden fayda sağlamayanların ise olumsuz tutum eğiliminde oldukları görülmektedir (Jackson, 2008: 243). Dolayısıyla topluma bağlılık, yaşam süresi, turizme ekonomik bağımlılık gibi sosyal ve ekonomik faktörler turizm algılamalarını ve turizme yönelik tutumları etkileyebilir (Besculides vd., 2002: 308). Tablo 1’de turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel olumlu ve olumsuz etkileri gösterilmiştir.

Tablo 1. Turizmin Destinasyon Üzerindeki Etkisi

Pozitif Ekonomik Etki	Gelir ve yaşam standartlarının artması, yeni iş olanakları, yeni yatırımlar, altyapı ve üstyapının nitelik ve nicelik yönünden artışı, vergi gelirlerinde artış.
Pozitif Çevresel Etki	Çevre bilinci ve daha iyi çevre yönetimi, tarihi eserler ve anıtların restorasyonu, doğal ve kültürel miras alanlarının korunması.
Pozitif Sosyo-kültürel Etki	Farklı kültür ve dilleri deneyimleyerek kültür alışverişi, uluslararası çeşitliliğin teşvik edilmesi, hoşgörü ve barış, kültürel değer ve geleneklerin değer kazanması.
Negatif Ekonomik Etki	Ürün, hizmet ve gayrimenkul fiyatlarındaki artış, enflasyon seviyelerinde artış, ithalat ürünlerinde artış ve turizm sektörüne bağımlılık.
Negatif Çevresel Etki	Doğal kaynak tüketiminde artış, arazilerin sürdürülebilir olmayan yöntemlerle kullanımı ve arazilerin bozulması, turizm tesis ve faaliyetleri nedeniyle eko-sistemde meydana gelen değişim, mevcut altyapının yoğun kullanımı, hava, su ve görüntü kirliliğinde artış.
Negatif Sosyo-kültürel Etki	Anadilde erozyon, yerel kimlik ve değerlerdeki değişiklik ve asimilasyonlar, kültürün metalaştırılması.

	rılması, kültürel özgünlüğün kaybı, geleneksel yaşam biçimi ve konukseverliğin bozulması, aile yapısı ve sosyal bağların zayıflaması, yöre halkı ile turistler arasındaki kültürel çatışmalar.
--	--

Kaynak: Öztürk vd., 2015: 234

Turizm ekonomik, sosyo-kültürel ve çevre üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere sahiptir. Ekonomik etkiler; vergi gelirleri, artan istihdam olanakları, ek gelir ile vergi yükleri, enflasyon ve yerel yönetim borçları; sosyo-kültürel etkiler, geleneksel el sanatları ve törenlerin canlanması, kültürlerarası iletişimin ve karşılıklı anlayışın artması ile artan suç oranları ve geleneksel kültürdeki değişiklikler; çevresel bakımdan ise parkların ve yaban hayatın korunması ile hava, su, ses kirliliği, yaban hayatın yok olması, vandalizm ve çöp sorunu unsurları olarak belirtilmektedir (Andereck, 1995'den aktaran Andereck vd., 2005: 1057).

Olumlu ya da olumsuz gerçekleşen bu etkiler en fazla o bölgede yaşayanlar üzerinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla, yerel halkın bölge turizmine bakış açısı önem arz etmektedir (Özdemir ve Kervankıran, 2011: 4). Turizmin olumlu etkilerini üst seviyelere çıkarmak ve olumsuz etkilerini azaltmak için yapılması gerekenlerden biri de yerel halkın turizm gelişim planlarına dahil edilmesidir. Yerel halkın turizm gelişim sürecine dahil edilmesi, onların görüş ve önerilerinin alınması, fikir alışverişinde bulunulması, gelecekteki turizm gelişimini teşvik yönünde yerel halkın karar merkezlerini etkileyebilmesi ve kendilerini turizmin bir parçası olarak görmeleri açısından önem taşımaktadır. Sürdürülebilir kalkınma açısından da turizmin gelişme şekli, ölçeği ve konumu yerel halkın kabulü ile mümkündür (Avcıkurt, 2009: 158-159). Turizme yeni açılan bir destinasyonda turizm gelişiminin sağlıklı bir şekilde gelişiminin sağlanması, yerel halk-turist ilişkilerinin daha sağlıklı yürütülmesi ile birlikte, turizmin olumlu ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin en yüksek seviyeye çıkarılması ve olum-

suz etkilerinin ise en düşük seviyelere indirilmesi ile mümkün olacaktır (Duran ve Özkul, 2012: 501).

Turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken yerel çevrenin ekolojik özelliklerine ve kapasitesine saygı duyulmalı, geleneksel yaşam tarzlarını ve kültürlerini korumak için çaba gösterilmelidir (Choi ve Sırakaya, 2005:382). Yerel halkın memnuniyetini ve yerel halkın bakış açısıyla turizm etkilerini ölçmek turizm gelişimi için önemlidir. Bu nedenle, hem yerel halkın memnuniyeti hem de turizm gelişiminin sağlanması için bu alandaki çalışmalara daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır (Ko ve Stewart, 2002: 529). Bu çalışmalar turizmin geliştirilmesi, gelirlerin arttırılması ve sürdürülebilir bir turizm gelişimine katkı sağlayacaktır (Alaeddinoğlu, 2007: 2). Yerel halkın desteği, turizmin gelişimi, başarılı bir şekilde işletilmesi ve sürdürülebilirliği için gereklidir. Bu ise onların turizme yönelik tutumlarının nasıl şekillendiğinin anlaşılması ile mümkün olabilir (Jurovski vd., 1997: 3).

İlgili Çalışmalar

Literatürde turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkileri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde turizmin gelişmişlik düzeyine ve araştırma yapılan destinasyonlara göre farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Turizmin genel olarak araştırılan ekonomik etkilerinden ziyade sosyal çevre ve yaşam üzerine olası etkilerini araştıran Gürbüz (2002), Safranbolu'da yapmış olduğu çalışmada, yöre halkının çoğunun (%87) turizmin sosyal çevreyi olumlu etkilediği düşüncesini savunduklarını, ancak özellikle turizm ile iç içe olan yöre halkının turizmi sadece ekonomik gelir kaynağı olarak görmeleri nedeni ile turizmin olumsuz yönlerini görmediklerini savunmaktadır. Cumalıkızık destinasyonunda iki farklı tarihte (2001 ve 2003) yerel halkın turizmin etkilerine ilişkin algılama ve tutumlarını belirlemeye çalışan Akova (2006) her iki dönemde de yerel halkın turizme karşı tutumu olumlu iken zamanla bu olumlu tutumun yakın tarihte yapılan çalışmada daha da yükseldiğini, olumsuz algılamaların ise azaldığını tespit etmiştir.

Mansuroğlu (2006), Antalya Akseki ilçesinde yerel halkın turizm gelişmelerine yaklaşımlarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada bölgenin tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri ile alternatif turizm potansiyeline sahip olduğunu, bu özelliklerin turizm çeşitlendirilmesine ve farklı mevsimlere yayılmasına katkı sağlayacağı sonucuna ulaşmıştır. Alaeddinoğlu (2007) Van'da turizm etkilerinin nasıl algılandığı, turizmin, ilin sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamına etkilerinin neler olacağını, yerel halkın turizme ne düzeyde açık olduğunu ve insan kaynakları ile ne düzeyde desteklendiğini ölçmeye çalışmıştır. Elde edilen bulgulara göre, yerel halkın turizme ve turiste genel anlamda pozitif baktığı görülmüştür. Ayrıca Van'da yapılacak turizm çalışmalarının başarılı olma şansının bölge gerçeklerinin dikkate alınması ile mümkün olabileceği belirtmiştir. Yine Sivas kentinde halkın turizme ve turiste bakış açısını araştıran Alaeddinoğlu (2008) genel anlamda, halkın kentte geliştirilecek bir turizm faaliyetine olumlu baktığı sonucuna ulaşmıştır. Kiper ve Yılmaz (2008) ise kırsal kalkınmada turizmin etkisini belirlemek amacıyla Şarköy'de yerel halkın beklenti ve eğilimlerini ortaya koydukları çalışmada; yerel halkın turizme olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu, araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğu (%57,9) turizmin gelir seviyesini yükselteceği, köyü kalkındıracağını ve modernleştireceğini (%55,3) ifade etmişlerdir.

Gümüş ve Özüpekçe (2009) Foça'da halkın turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada; Foça'da turizm hareketlerine yönelik görüşlerin genel anlamda olumlu olduğunu ancak halkın büyük bir kısmının turizmin gelişim aşamasındaki ekonomik katkıları ile daha fazla ilgilendikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Özdemir ve Kervankıran (2011) Afyonkarahisar ilinde yerel halkın turizmi nasıl algıladığı, tatil alışkanlıklarını, halkın turizme ne kadar açık olduğu ve il turizminin gelişmesi için neler yapılması gerektiğini ölçmeye çalışmışlardır. Elde edilen

bulgulara göre, yerel halkın turizm gelişim sürecine genel anlamda olumlu tutum sergilediğini, turizm yatırımlarının artması gerektiğini ayrıca araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun turizmin ilin ekonomik canlanmasına ve sosyo-kültürel gelişiminde etkili olduğunu ancak bazı gelişmelerin çevresel olumsuz etkileri meydana getirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Doğan ve Üngüren (2012) Isparta ili turizm potansiyeli ve Isparta halkının turizme bakış açısını belirlemeyi amaçladıkları çalışmada; yerel halkın Isparta'nın turizmde önemli potansiyele sahip olduğunu, turizmde altyapı ve tanıtım eksikliklerinin giderilmesi için yatırımlar yapılmasının gerektiği ve turizmde başarı için toplumun tüm kesimleri arasında etkili bir dayanışma ve koordinasyona ihtiyaç olduğuna inandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Solmaz (2014) Burdur halkının turizme yönelik bakış açısını belirlemeyi amaçladığı çalışmada, yerel halk Burdur'un zengin bir turizm potansiyeline sahip olduğunu ancak bu potansiyeli yeterince kullanamadığını, kentin altyapı problemlerinin olduğunu ve yerel paydaşlar arasında etkin bir koordinasyonun olmadığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Burdur halkı, turizmin gelişebilmesi için turizm yatırımlarının artması gerektiğini ve turizmin istihdamı arttıracığını düşünmektedir. Özalpın Türker ve Türker (2014), yerel halkın turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerini ne düzeyde algıladığını ve bu etkilerden hangilerinin ön plana çıktığını tespit etmek amacıyla Dalyan'da gerçekleştirdiği çalışmada turizmin sosyal ve kültürel etkilerin, turizm desteğini etkileyen faktörler olarak ön plana çıktığını belirlemiştir. Bununla birlikte bölgede yaşayan ve turizmden ekonomik kazanç sağlayan esnaf ve çalışanlarının, diğer meslek gruplarına göre turizmin etkilerini daha olumlu algıladıklarını ve turizm gelişimini daha çok desteklediklerini tespit etmiştir.

Boğan ve Sarıuşık (2016), Alanya'daki yerel halkın ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri açısından turizm faaliyetlerine ilişkin görüş ve algılamalarını belirlemeyi amaçlamışlardır.

Elde edilen sonuçlara göre yerel halk turizm faaliyetlerini ekonomik açıdan olumlu karşılarken sosyal açıdan olumsuz etkilere sahip olduğuna inanmaktadır. Ancak olumsuz görüş ve algılamalara karşın turizm faaliyetleri genel anlamda Alanya halkı tarafından olumlu değerlendirilmektedir. Işık ve Çalkın (2016) TRA2 Bölgesinde (Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars) yerel halkın turizmi algılama düzeyini belirlemek ve bölgede yenilikçi turizm planlaması etrafında yapılması gerekenler hakkında halkın fikir ve önerilerini inceledikleri çalışmada genel olarak yerel halkın turizme ve turizm gelişimine olumlu baktığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yukarıda açıklanan çalışmalarda genel olarak yerel halkın turizmin ekonomik etkilerine karşı olumlu tutum sergilediği, turizmden doğrudan faydalanan kesimlerin turizme verdiği desteğin yüksek olduğu ve turizmin tahrip edici sosyo-kültürel etkileri nedeni ile de olumsuz tutumların da sergilendiği görülmektedir. Bu sonuçlar yerel halkın turizm gelişim faaliyetlerini tek bir açıdan değil farklı açılarla değerlendirdiğini ve farklı gruplarca da farklı tutumların sergilendiğini göstermektedir.

Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Turizm gelişmekte olduğu yerlerde her anlamda destekleniği takdirde gelişen ve sürdürülebilir bir endüstridir. Bu nedenle turizm gelişimi için her paydaş önemli görülmeli ve öncelikli olarak turizmden etkilenen/etkilenecek kişi ve/veya kurumların turizm hakkındaki düşünceleri alınmalıdır. Bu doğrultuda Erzincan'da yaşayan insanların turizm faaliyetleri hakkında ki fikirleri ve algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

İkinci aşamada turizmin gelişmeye başladığı bir yer olan Erzincan'da yaşayanların Erzincan'da gelişen ve geliştirilmeye çalışılan turizm endüstrisini nasıl algıladıkları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Temeli yer değişimine dayanan turizm olayına katılan insanlar gittikleri yerlere kendilerine dair pek çok olguyu da taşımaktadır. Böylece turizm faaliyeti ekonomik, sosyal,

kültürel, çevresel etkileri de beraberinde getirmektedir.

Erzincan spor, macera, doğa ve kültür turizmi kaynakları ile alternatif turizme yeni bir durak olabilecek bir yerdir. Yerel halkın turizm algısının tespit edildiği bu araştırma literatüre ve Erzincan turizminin gelişimine sağlayacağı katkı açısından önemlidir. Araştırma amacı doğrultusunda geliştirilen hipotezler aşağıdaki şekildedir.

H₁. Katılımcıların demografik özellikleri ve seyahat tutumlarına göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1a}. Katılımcıların cinsiyetlerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1b}. Katılımcıların yaşlarına göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1c}. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1d}. Katılımcıların mesleklerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1e}. Katılımcıların gelirlerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1f}. Katılımcıların medeni durumlarına göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1g}. Katılımcıların doğum yerlerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1h}. Katılımcıların tatile çıkma durumlarına göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1i}. Katılımcıların sektör deneyimlerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{1j}. Katılımcıların Erzincan'da yaşama sürelerine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂. Katılımcıların demografik özellikleri ve seyahat tutumlarına göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2a}. Katılımcıların cinsiyetlerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2b}. Katılımcıların yaşlarına göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2c}. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2d}. Katılımcıların mesleklerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2e}. Katılımcıların gelirlerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2f}. Katılımcıların medeni durumlarına göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2g}. Katılımcıların doğum yerlerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2h}. Katılımcıların tatile çıkma durumlarına göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2i}. Katılımcıların sektör deneyimlerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

H_{2j}. Katılımcıların Erzincan'da yaşama sürelerine göre Erzincan turizmine ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık vardır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini alternatif turizm kaynaklarını bünyesinde barındıran Erzincan ilinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Özellikle spor turizmi, macera turizmi, doğa turizmi ve özgün kültürel dokusuyla ön plana çıkan Erzincan alternatif turizm için önemli bir yerdir. TÜİK (2016) verilerine göre Erzincan il nüfusu 226.032'dir. Merkez ilçe nüfusu ise 154.068'dir. Araştırma tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu kapsamda örneklem 100.000-1.000.000 arası ve % 95 güven aralığında 384 olarak (Gegez, 2010: 225) saptanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Veri toplama aracı olarak anket yönteminden yararlanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerine yönelik 11 soru bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde turizmin genel olumlu ve olumsuz etkilerine yönelik 8 ifade ve son bölümde yerel halkın Erzincan turizmini nasıl algıladığına ilişkin 15 ifade verilmiş ve katılımcılara *1-hiç katılmıyorum - 5-tamamen katılıyorum* aralığında beşli likert ölçeğiyle işaretlemeleri istenmiştir. Anketler Mart 2017 - Temmuz 2017 tarihleri arasında katılımcılarla yüz yüze yapılmıştır.

Anket formunun oluşturulmasında 9. ve 10. sorular ve 12 - 19 arası ifadeler Özdemir ve Kervankıran, (2011)'den, 11. soru ise Çelikkanat, (2015)'ten, 20 - 34 arası ifadeler ise Doğan ve Üngüren, (2012)'den yararlanılmıştır. Oluşturulan anket formu 500 kişiye dağıtılmış ve geriye dönen anket sayısı 420'de kalmıştır. Bu anketlerin 387'si değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Verilerin analizinde frekans analizi, faktör analizi, t-testi, varyans analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Demografik ve Seyahat Tutumlarına İlişkin Bulgular

Tablo 2'de örneklemin demografik özellikleri ve seyahat tutumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Tabloya göre araştırmaya katılanların % 57,4'ü erkeklerden, % 42,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. Yaş aralığı değişkenine bakıldığında katılımcıların % 31,5'i 18-24 yaş aralığındadır.

Tablo 2. Demografik Özellikler ve Seyahat Tutumlarına İlişkin Bulgular

Cinsiyet	n	%	Meslek	n	%
Kadın	165	42,6	Öğrenci	79	20,4
Erkek	222	57,4	Memur	94	24,3
Yaş	n	%	İşçi	83	21,4
18-24	122	31,5	Esnaf	43	11,1
25-34	119	30,7	Ev Hanımı	28	7,2

35-44	82	21,2	Emekli	16	4,1
45-54	41	10,6	Serbest Meslek	20	5,2
55 ve üzeri	23	5,9	Diğer	24	6,2
Eğitim	n	%	Gelir Durumu	n	%
İlkokul	26	6,7	Gelirim yok	104	26,9
Ortaokul	27	7,0	1-1403 TL	19	4,9
Lise	165	42,6	Asgari Ücret (1404) TL	67	17,3
Onlisans	62	16,0	1405-2000 TL	56	14,5
Lisans	83	21,4	2001-3000 TL	84	21,7
Lisansüstü	24	6,2	3001-4000 TL	29	7,5
Medeni Durum	n	%	4001-5000 TL	20	5,2
Evli	194	50,1	5001 TL ve üzeri	8	2,1
Bekâr	193	49,9	Tatil Tercihi	n	%
Tatil durumu	n	%	Yurt içi	282	72,9
Giderim	294	76	Yurt dışı	12	3,1
Gitmem	93	24	Cevap yok	93	24
Doğum Yeri	n	%	Erzincan'da Yaşama Süresi	n	%
Erzincan	250	64,6	1 yıldan az	34	8,8
Erzincan Dışı	137	35,4	1-5 yıl	62	16,0
Turizm deneyimi	n	%	6-10 yıl	22	5,7
Var	76	19,6	11-15 yıl	26	6,7
Yok	311	80,4	16-25 yıl	87	22,5
Toplam	387	100,0	26 yıl ve üzeri	156	40,3
			Toplam	387	100,0

Katılımcıların büyük bir kısmının lise mezunu olduğu (%42,6) görülmektedir. Meslek ele alındığında katılımcıların %24,3 memur ve %21,4 işçilerden oluşmaktadır. Gelir durumuna bakıldığında geliri olmayanların oranı %26,9 iken

%36,2'sinin ise 1405-3000 TL arasında bir gelire sahip olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların %64,6'sı Erzincan doğumlu iken % 35,4'ü ise Erzincan dışından Erzincan'a yerleşmiştir. Ayrıca katılımcıların %40,3'ü 26 yıl ve üzeri bir süredir Erzincan'da yaşamaktadır. Katılımcılara yöneltilen tatile gider misiniz ve tatilinizde nereyi tercih edersiniz ifadelerine ilişkin frekanslara bakıldığında katılımcıların çoğunluğu (%76) tatile gittiğini ve tatilini genelde yurt içinde (%95,9) geçirdiğini belirtmiştir. Katılımcıların %80,4'ünün turizm ile ilişkili bir işte çalışmadığı tablodan anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçlarına İlişkin Analizler

Turizmin olumlu ve olumsuz etkilerinin verildiği 8 ifade-den oluşan birinci ölçeğin güvenilirlik kat sayısı 0.55'dir. Her ne kadar ölçek düşük güvenilirlik (Kayış, 2010: 405), aralığında yer alsa da KMO değeri 0,773 gerçekleşmiş ve bu sonuç veri setinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Sharma 1996'dan aktaran Kalaycı, 2010: 322). Faktör analizi sonucunda ölçek iki faktöre ayrılmıştır. Faktörlerin güvenilirlik kat sayıları; turizmin olumlu etkileri faktörü 0,82, turizmin olumsuz etkileri faktörü 0,78 şeklinde gerçekleşmiştir. Faktörlerin güvenilirliğinin oldukça yüksek (Kayış, 2010: 405) olduğu görülmektedir. Faktör analizi neticesinde ortaya çıkan faktörler ve faktör yükleri, varyans oranları, açıklanan varyans oranları Tablo 3'de verilmiştir. Turizmin olumlu etkileri faktörü içerisinde yer alan ifadelerin faktör yükleri 0,69-0,81 arası ve açıklanan varyans oranı 36,655 iken turizmin olumsuz etkileri faktöründe yer alan ifadelerin faktör yükleri 0,79-0,87 arası değişiklik göstermiş ve açıkladığı toplam varyans oranı 26,434 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Turizmin Etkilerine Yönelik İfadeler

İfadeler	Boyutlar	
	1	2
İnsanları kaynaştıran bir faaliyettir.	,814	
Kültürün artmasını sağlayan bir faaliyettir.	,814	

Ekonomiyi geliştiren bir faaliyettir.	,760	
Çevreyi güzelleştiren bir faaliyettir.	,698	
Doğayı, tarihi ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyettir.	,691	
Çevreyi kirleten bir faaliyettir.	,876	
Diğer sektörleri geriletten bir faaliyettir.	,808	
Toplumun ahlakını bozan bir faaliyettir.	,792	
Faktörlerin Cronbach Alfa'sı	0,822	0,784
Faktörlerin Toplam Özdeğerleri	3,349	1,698
Faktörlerin Varyansı Açıklama Oranları	36,655	26,434
Toplam Açıklanan Varyans Oranı	63,089	

Erzincan ili açısından il turizm potansiyeli, turizmin katkıları ve sorunlarına ilişkin algıyı ölçmeyi amaçlayan ikinci ölçek toplam 15 ifadeden oluşmaktadır. Ölçeğin genel güvenilirlik kat sayısı 0,83 olarak gerçekleşmiştir. Ölçeğin genel güvenilirliği yüksek (Kayış, 2010: 405) ve KMO değeri 0,845 olarak gerçekleşmiştir. Bu değer veri setinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Sharma 1996' dan aktaran Kalaycı, 2010: 322). Faktör analizi sonucunda ölçeğin 3 faktöre ayrıldığı görülmüştür. Bu faktörlerin ilki içerisinde 6 ifadenin yer aldığı ve faktör yükleri 0,74-0,58 arası değişen turizm potansiyeli kullanımı ve stratejileri faktörüdür. İkinci faktörde 4 ifade yer almakta ve faktör yükleri 0,83-0,66 arası değişen turizmin sağlayacağı katkılar faktörüdür. Son olarak üçüncü faktör ise faktör yükleri 0,79-0,63 arası değişen 4 ifadeden oluşan turizmin sorunları faktörüdür. Faktör analizi neticesinde "Erzincan halkı turizm konusunda bilinçlidir" ifadesinin faktör yükü 0,30'un altında kaldığından analiz dışarısında bırakılmıştır. Faktör analizi neticesinde ortaya çıkan faktörler ve faktör yükleri, faktörlerin güvenilirlik kat sayıları, varyans oranları, açıklanan toplam varyans oranı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Erzincan'da Turizm Durumuna Yönelik İfadeler

İfadeler	Boyutlar		
	1	2	3
Turizm sadece "Turizm İl Müdürlüğü'nün" çalışmalarıyla başarılabilir bir iş değildir.	,749		
Turizmde başarı için halkın ve tüm kesimlerin katılımı gerekir.	,704		
Turizmin gelişmesi için Erzincan'ın bölge turizmiyle bütünleşmesi gerekir.	,680		
Erzincan ili turizm alanında zengin bir potansiyele sahiptir.	,609		
Erzincan ili sahip olduğu turizm potansiyelini yeterince kullanamamaktadır.	,607		
Erzincan'da turizmin gelişmesi için öncelikle turizm yatırımlarının artırılması gerekir.	,585		
Turizm Erzincan'ın ana gelir kaynağı olabilir.		,832	
Erzincan'ın gelişiminde turizm lokomotif rol oynayabilir.		,789	
Turizmin Erzincan'da istihdam olanaklarını arttıracaklarını düşünüyorum.		,729	
Turizmin Erzincan ekonomisine büyük katkı yapacağını düşünüyorum.		,667	
Erzincan'ın doğal ve kültürel zenginliklerinin tanıtımı yetersizdir.			,790
Erzincan turizminin gelişmesi için ilin birimleri arasında yeterli koordinasyon yoktur.			,733
Erzincan'ın turizmde önemli alt yapı sorunları bulunmaktadır.			,696
Erzincanlılar turizme yeterince önem vermemektedir.			,632
Faktörlerin Cronbach Alfası	,803	,809	,713

Faktörlerin Toplam Özdeğerleri	4,756	1,907	1,315
Faktörlerin Varyansı Açıklama Oranları	20,782	19,246	16,962
Toplam Açıklanan Varyans Oranı	56,990		

Yerel Halkın Turizme ve Erzincan Turizmi Algısına İlişkin Bulgular

Yapılan birçok çalışmada turizmin olumlu ve olumsuz etkileri belirtilmektedir. Erzincan'da yaşayan yerel halkın turizmi nasıl ve hangi yönleri ile algıladığını belirlemek amacıyla araştırmaya katılanlara turizmin olumlu ve olumsuz etkilerini içeren sekiz ifade yöneltilmiş ve katılım düzeyleri belirlenmiştir (Tablo 5). Katılımcılar, turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel yönden olumlu bir faaliyet olduğuna yönelik ifadelerle ($\bar{X}=4,18$) ortalama ile katıldıklarını, diğer sektörlere olumsuz etki yapan, toplumun ahlakını bozan ve çevre üzerinde olumsuz etkilerini içeren ifadelerle ise ($\bar{X}=1,93$) ortalama ile katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanlar "Turizm ekonomiyi geliştiren bir faaliyettir" ifadesine ($\bar{X}=4,29$) ortalama ile en yüksek düzeyde katılım gösterirken en düşük düzeyde katılım gösterdikleri ifade ise ($\bar{X}=1,84$) ortalama ile "Turizm çevreyi kirleten bir faaliyettir" ifadesidir.

Tablo 5. Yerel Halkın Turizm Algısı

Turizme Yönelik İfadeler		
Turizmin Olumlu Etkileri	$\bar{X}$	S.S.
Ekonomiyi geliştiren bir faaliyettir.	4,29	0,89
İnsanları kaynaştıran bir faaliyettir.	4,22	0,86
Kültürün artmasını sağlayan bir faaliyettir.	4,18	0,92
Doğayı, tarih ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyettir.	4,11	0,98
Çevreyi güzelleştiren bir faaliyettir.	4,08	0,98
Genel Ortalama	4,18	0,71
Turizmin Olumsuz Etkileri	$\bar{X}$	S.S.
Diğer sektörleri geriletken bir faaliyettir.	2,00	1,25
Toplumun ahlakını bozan bir faaliyettir.	1,94	1,20
Çevreyi kirleten bir faaliyettir.	1,84	1,13

Genel Ortalama	1,93	1,00
-----------------------	-------------	-------------

Tablo 6’da yerel halkın Erzincan turizmi algısına yönelik ifadeler ve ortalamaları yer almaktadır. Katılımcılara yöneltilen Erzincan’ın turizm potansiyelinin kullanımı ve stratejilerine yönelik ifadelerde en yüksek düzeyde katılım gösterilen ($\bar{X}=4,30$) ile “Erzincan’da turizmin gelişmesi için öncelikle turizm yatırımlarının artırılması gerekir” ve ($\bar{X}=4,18$) ile “Turizmde başarı için halkın ve tüm kesimlerin katılması gerekir” ifadeleridir. Bu durum yerel halkın öncelikle turizm yatırımlarının artmasını ve yapılacak tüm faaliyetlerde öncelikle yerel halkın ve tüm kesimlerin katılması gerektiği düşüncesinde oldukları şeklinde yorumlanabilir. Yine katılımcılar mevcut turizm potansiyelinin yeterince kullanılmadığına ($\bar{X}=4,12$), turizmin sadece tek bir kurumun çalışmaları ile gelişme gösteremeyeceğine ($\bar{X}=4,11$), bölge turizmi ile işbirliği ve bütünleşilmesi gerektiğine yönelik ifadelere yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir.

Tablo 6. Yerel Halkın Erzincan Turizmine Yönelik Algılamaları

1. Erzincan Turizm Potansiyeli, Kullanımı ve Stratejiler	$\bar{X}$	S.S.
Erzincan’da turizmin gelişmesi için öncelikle turizm yatırımlarının artırılması gerekir.	4,30	0,82
Turizmde başarı için halkın ve tüm kesimlerin katılması gerekir.	4,18	0,79
Erzincan ili sahip olduğu turizm potansiyelini yeterince kullanamamaktadır.	4,12	0,87
Turizm sadece "Turizm İl Müdürlüğü'nün" çalışmalarıyla başarılabilecek bir iş değildir.	4,11	1,04
Turizmin gelişmesi için Erzincan’ın bölge turizmiyle bütünleşmesi gerekir.	4,10	0,92
Erzincan ili turizm alanında zengin bir potansiyele sahiptir.	3,74	1,03
2. Turizmin Erzincan’a Sağlayacağı Katkılar	$\bar{X}$	S.S.
Turizmin Erzincan ekonomisine büyük katkı yapacağını düşünüyorum.	4,07	0,99

Turizmin Erzincan'da istihdam olanaklarını arttıracacağını düşünüyorum.	4,03	0,92
Erzincan'ın gelişiminde turizm lokomotif rol oynayabilir.	3,77	0,99
Turizm Erzincan'ın ana gelir kaynağı olabilir.	3,60	1,17
3. Erzincan Turizminin Sorunları	$\bar{X}$	S.S.
Erzincan turizminin gelişmesi için ilin birimleri arasında yeterli koordinasyon yoktur.	3,88	1,00
Erzincan'ın doğal ve kültürel zenginliklerinin tanıtımı yetersizdir.	3,87	1,19
Erzincan'ın turizmde önemli alt yapı sorunları bulunmaktadır.	3,74	1,11
Erzincanlılar turizme yeterince önem vermemektedir.	3,52	1,23
Genel Ortalama	3,75	0,83

Turizm faaliyetlerinin Erzincan'a sağlayacağı katkıları içeren faktör içerisinde yer alan "Turizmin Erzincan ekonomisine büyük katkı yapacağını düşünüyorum" ifadesine ($\bar{X}= 4,07$) ve "Turizmin Erzincan'da istihdam olanaklarını arttıracacağını düşünüyorum" ifadesine ise ($\bar{X}= 4,03$) ile yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Yerel halk turizmin ekonomik açıdan il ekonomisine büyük katkılar yapacağını, bu katkının yeni iş olanakları ile istihdam üzerinde de olumlu etkiler yapacağını belirtmişlerdir. Ancak turizm endüstrisinin ilin gelişiminde ana rol oynayabileceğine ve ilin temel gelir kaynağı olabileceğine daha düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Erzincan'da turizmin sorunlarına yönelik ifadelerde ise katılımcıların en yüksek düzeyde katılım gösterdikleri ifade koordinasyon eksikliği "Erzincan turizminin gelişmesi için ilin birimleri arasında yeterli koordinasyon yoktur" ($\bar{X}= 3,88$) ve tanıtım yetersizliğine yönelik "Erzincan'ın doğal ve kültürel zenginliklerinin tanıtımı yetersizdir" ($\bar{X}= 3,87$) ifadelerdir. Yine katılımcılar ilde altyapı sorunları olduğuna ($\bar{X}= 3,74$) ve yerel halkın turizme yeterince önem vermediğine yönelik ifadeler ise ($\bar{X}= 3,52$) orta düzeyde bir katılım göstermişlerdir.

Araştırma Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Tablo 7’de araştırmaya katılanların turizmin olumlu olumsuz etkileri algısı ile demografik özellikleri arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığına ilişkin analiz sonuçları verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların turizmin olumsuz etkilerine ilişkin ifadeler katılımlarını cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir ($p= 0,010$). Turizmin olumsuz etkilerine erkeklerin ($\bar{X}= 2,04$) kadınlardan ($\bar{X}= 1,77$) daha yüksek bir düzeyde katıldıkları görülmektedir. Buna göre H_{1a} kabul edilmiştir. Katılımcıların medeni durumlarına göre turizmin olumlu etkilerine ilişkin katılımlar ortalamaları farklılık göstermekte ($p= 0,031$) ve bekarların ($\bar{X}= 4,25$) evlilere ($\bar{X}= 4,10$) göre turizmin olumlu etkilerine daha yüksek katılımlar gösterdikleri görülmektedir. H_{1f} kabul edilmiştir.

Tablo 7. Yerel Halkın Turizm Algısına Yönelik t-testi ve ANOVA analizi

Değişkenler		Olumlu	Olumsuz	Hipotez		
Cinsiyet						
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	KABUL
Erkek	222	4,13	0,74	2,04	1,05	
Kadın	165	4,24	0,65	1,77	0,91	
t-testi	p=	0,140		0,010*		
Yaş						
Anova	F	1,086	0,454	RED		
	p=	0,363	0,770			
Eğitim						
Anova	F	2,185	1,286	RED		
	p=	0,055	0,269			
Meslek						
Anova	F	1,688	0,624	RED		
	p=	0,137	0,682			
Gelir						

Anova	F	0,301	0,396	RED	
	p=	0,825	0,756		
Medeni Durum					
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Evli	194	4,10	0,69	1,93	0,95
Bekar	193	4,25	0,72	1,92	1,05
t-testi	p=	0,031*		0,983	
Doğum Yeri					
t-testi	p=	0,823		0,566	
Tatil Durumu					
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Giderim	294	4,26	0,65	1,87	0,99
Gitmem	93	3,92	0,80	2,11	1,00
t-testi	p=	0,000*		0,043*	
Sektör Deneyimi					
t-testi	p=	0,197		0,391	
Erzincan'da Yaşama Süresi					
Anova	F	1,481	1,519	RED	
	p=	0,195	0,183		

*p<0,05

Katılımcıların tatile çıkma durumuna göre turizmin etkilerine ilişkin katılım ortalamaları farklılık göstermektedir ($p=0,000$, $p=0,043$). Tatile çıkanlar ($\bar{X}=4,26$) tatile çıkmayanlara ($\bar{X}=3,92$) göre turizmi daha olumlu görmüşlerdir. Ayrıca tatile çıkanlar ($\bar{X}=1,87$) turizmin olumsuz etkilerine tatile çıkmayanlara göre ($\bar{X}=2,11$) daha düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Tatile çıkan kişilerin turizm algısı tatile çıkmayanlara göre daha olumlu şekildedir. Buna göre H_{1b} kabul edilmiştir.

Katılımcıların yaş, eğitim, meslek, gelir, doğum yeri, sektörde çalışıp çalışmaması ve Erzincan'da yaşam süresi değiş-

kenleri ile turizmin olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin katılım ortalamaları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre H_{1b} , H_{1c} , H_{1d} , H_{1e} , H_{1h} , H_{1i} , H_{1j} kabul edilmemiştir.

Tablo 8’de araştırmaya katılanların demografik özellikleri ile Erzincan turizmini algılamaları arasında anlamlı farklılık gösterip göstermediği verilmiştir. Tabloya bakıldığında katılımcıların eğitim durumları ile Erzincan’ın turizm potansiyeli, kullanımı ve stratejileri faktörüne ilişkin algılamaları arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p= 0,026$). Katılımcıların eğitim düzeyi yükseldikçe katılımcıların faktöre yönelik katılım ortalamaları yükselmektedir. Buna göre H_{2c} kabul edilmiştir. Katılımcıların meslekleri ile turizmin Erzincan’a sağlayacağı katkılar ($p= 0,016$) ve Erzincan turizminin sorunları faktörleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p= 0,013$). Buna göre esnaf- lar diğer meslek gruplarına göre Erzincan turizmi sorunlarına daha yüksek katılım ortalaması göstermişlerdir ($\bar{X}= 4,09$). Öğrenciler ise diğer meslek gruplarına göre turizmin Erzincan’a katkısı boyutuna en yüksek düzeyde katılım ortalaması göstermişlerdir ($\bar{X}= 3,95$). Buna göre H_{2d} kabul edilmiştir.

Katılımcıların medeni durumları ile turizmin Erzincan’a sağlayacağı katkılar faktörü arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p= 0,026$). Bekarlar turizmin Erzincan’a sağlayacağı katkılar boyutuna evlilere göre daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir ($\bar{X}= 3,91$). Buna göre H_{2f} kabul edilmiştir. Katılımcıların doğum yeri ile Erzincan turizminin sorunları faktörü arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p= 0,021$). Erzincan doğumlu olan katılımcılar Erzincan turizminin sorunları faktörüne Erzincan dışı doğumlu olanlara göre daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir ($\bar{X}= 3,82$). Buna göre H_{2g} kabul edilmiştir. Katılımcıların tatile çıkma durumları ile Erzincan’ın turizm potansiyeli, kullanımı ve stratejiler ($p= 0,048$) ve turizmin Erzincan’a sağlayacağı katkılar faktörleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p= 0,016$). Tatile çıkanların tatile çıkmayanlara göre Erzincan’ın turizm potansiyeli, kullanımı ve stratejileri ($\bar{X}= 4,13$) ve turizmin Erzincan’a sağlayacağı katkılar ($\bar{X}=$

3,87) faktörlerine daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Buna göre H_{2h} kabul edilmiştir.

Tablo 8. Yerel Halkın Erzincan Turizmi Algısına Yönelik t-testi ve ANOVA Analizi

Değişkenler		Potansiyel	Sorun	Katkı	Hipotez			
Cinsiyet								
t-testi	p=	0,080	0,653	0,947	RED			
Yaş								
Anova	F	1,856	2,098	1,465	RED			
	p=	0,117	0,080	0,212				
Eğitim								
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	KABUL
İlkokul	26	3,81	0,63	3,61	0,88	3,67	0,85	
Ortaokul	27	4,01	0,81	3,77	0,85	3,56	0,95	
Lise	165	4,09	0,64	3,71	0,86	3,89	0,84	
On lisans	62	4,00	0,61	3,75	0,77	3,76	0,85	
Lisans	83	4,24	0,59	3,84	0,77	3,81	0,84	
Lisans Ustu	24	4,26	0,67	3,85	0,92	3,96	0,63	
Anova	F	2,586		,521		1,105		
	p=	0,026*		,760		,357		
Meslek								
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	KABUL
Öğrenci	79	4,02	0,65	3,59	0,86	3,95	0,76	
Memur	94	4,12	0,67	3,85	0,73	3,71	0,76	
İşçi	83	4,12	0,62	3,63	0,91	3,82	0,84	
Esnaf	43	4,11	0,56	4,09	0,75	3,86	0,80	
Ev Hanımı	28	3,90	0,57	3,68	0,68	3,52	0,91	
Emekli	16	3,76	0,94	3,73	0,64	3,25	1,11	
Anova	F	1,410		2,835		2,949		

	p=	0,220	0,016*	0,013*			
Gelir							
Anova	F	0,874	1,995	1,294	RED		
	p=	0,455	0,114	0,276			
Medeni Durum							
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Evli	194	4,08	0,64	3,82	0,79	3,72	0,85
Bekar	193	4,10	0,66	3,68	0,87	3,91	0,81
t-testi	p=	0,811	0,101	0,026*	KABUL		
Doğum Yeri							
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Erzincan	250	4,11	0,64	3,82	0,85	3,82	0,87
Erzincan Dışı	137	4,06	0,66	3,62	0,79	3,80	0,78
t-testi	p=	0,409	0,021*	0,832	KABUL		
Tatil Durumu							
	n	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Giderim	294	4,13	0,60	3,78	0,83	3,87	0,82
Gitmem	93	3,98	0,77	3,66	0,83	3,63	0,88
t-testi	p=	0,048*	0,218	0,016*	KABUL		
Sektör Deneyimi							
t-testi	p=	0,741	0,954	0,245	RED		
Erzincan'da Yaşama Süresi							
Anova	F	1,062	2,016	1,963	RED		
	p=	0,381	0,076	0,083			

*p<0,05

Ayrıca katılımcıların cinsiyet, yaş, gelir, sektörde çalışıp çalışmaması ve Erzincan'da yaşama süresi değişkenleri ile Erzincan turizmüne ilişkin algılamalarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre H_{2a}, H_{2b}, H_{2e}, H_{2i}, H_{2i}, kabul edilmemiştir.

Sonuç

Erzincan'da yaşayan yerel halkın turizme bakış açısını hem genel hem de Erzincan özelinde ölçmeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda turizmin olumlu ekonomik etkilerinin yerel halk için önemli olduğu ve buna karşın turizmin olumsuz etkilerinin göz ardı edildiği görülmektedir.

Araştırmaya katılanlar turizmin ekonomik, sosyo-kültürel, doğal ve çevresel yönden olumlu etkilerine yüksek düzeyde katılım gösterirken ahlaki ve çevresel yönden olumsuz etkilerine ise katılmamışlardır. Bu durum turizmin henüz başlangıç aşamasında olduğu bölgelerde sıkça görülen bir yaklaşımı ortaya koymaktadır. Nitekim bu sonuç Doxey'in (1975) tolerasyon yaklaşımı (Irridex Model) ile de desteklenebilir niteliktedir. Modele göre turizmin henüz gelişmeye başladığı yerlerde yerel halk yatırımların yapılması ve istihdam olanaklarından dolayı bir hoşnutluk duygusu içerisindedir. Aynı zamanda turist sayısının az olması, sosyo-kültürel ve çevresel değerler üzerinde etkisinin olmaması dolayısıyla yerel halkta hoşnutluk duygusu artmakta ve turizmin olumlu etkilerini daha fazla hissetmektedirler. İlerleyen dönemlerde bu hoşnutluk yerini kayıtsızlık, rahatsızlık ve düşmanlık aşamalarına bırakabilmektedir (Ekici, 2013: 61).

Erzincan turizminin değerlendirildiği kısımda ise, Erzincan'ın turizm potansiyeline yönelik; turizmin gelişmesi için yatırımların artması, yapılacak tüm faaliyetlerde yerel halkın ve tüm kesimlerin katılımının sağlanması gerektiği ve mevcut turizm potansiyelinin yeterince kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Nunkoo ve Ramkissoo (2007: 143) çalışmasında da turizmin gelişimi için yerel halkın karar verme süreçlerinde katılımını arttırmanın önemli olduğunu ve kalkınma stratejilerinin detaylı planlanması ve uygulanması için yerel düzeyde yoğunlaşılması gerektiğini belirtmişlerdir. Turizmin Erzincan il ekonomisine katkı sağlayacağı ve dolayısıyla istihdam üzerinde de olumlu etkiler oluşturacağı düşünen yerel halk,

ayrıca turizm açısından Erzincan'ın tanıtımının ve gerekli olan alt yapı unsurlarının eksik olduğunu belirtmiştir.

Snaith ve Haley (1999: 595) turizm gelişimine destek veren nüfusun homojen olarak görülmemesi gerektiğini, turizm ve yönetimi ile ilgili görüşlerin sosyo-ekonomik ve demografik göstergeler bağlamında önemli derecede farklı olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu durumun turistik şehirlerde turizm yönetiminde ciddi etkilere sahip olduğunu da belirtmişlerdir. Araştırmanın hipotezleriyle ilgili sonuçlara bakıldığında turizmin olumsuz etkilerine erkekler kadınlara göre daha çok katılım gösterirken, bekârlar evlilere, tatile çıkanlar ise çıkmayanlara göre turizmin olumlu etkilerini daha yüksek algılamaktadırlar. Ayrıca il turizmi algılarına göre eğitim düzeyi arttıkça katılım ortalamasının arttığı, mesleğe göre algılamalarda farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Erzincan doğumlu olanlar, Erzincan dışı doğumlu olanlara göre turizm sorunlarına daha yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar Erzincan'da araştırmaya katılan örneklemın görüşleri ile sınırlıdır. Yerel halkın turizme bakış açısının ve turizmi nasıl algıladığının belirlenmesi tüm bölgeler için önem arz etmektedir. Araştırmanın sonuçları ile diğer bölgelerde yapılacak çalışmalara kaynak ve karşılaşma imkanı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akış, S., Peristianis, N., Warner, J. (1996). Residents' Attitudes to Tourism Development: The Case of Cyprus", *Tourism Management*, 17(7), 481-494.
- Akova, O. (2006). Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 2(1)
- Alaeddinoğlu, F. (2007). Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-16.
- Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas Kentinde Halkın Turiste ve Turizme Bakışı, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-23.

- Ambroz, M. (2008). Attitudes of Local Residents Towards the Development of Tourism in Slovenia: The Case of the Primorska, Dolenjska, Gorenjska and Ljubljana Regions, *Anthropological Notebooks*, XIV/1, 63-79.
- Andereck, K.L., Valentine, K.M., Knopf, R.C., Vogt, C.A. (2005). Residents' Perceptions of Community Tourism Impacts, *Annals of Tourism Research*, 32 (4), 1056-1076.
- Andereck, K. L., Vogt, C. A. (2000). The Relationship Between Residents' Attitudes Toward Tourism and Tourism Development Options, *Journal of Travel Research*, 9, 27-36.
- Avcıkurt, C. (2009). *Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım*, Detay Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara.
- Besculides, A., Lee, M. E., McCormick, P. J. (2002). Residents' Perceptions of The Cultural Benefits of Tourism, *Annals of Tourism Research*, 29(2), 303-319.
- Boğan, E., Saruışık, M. (2016). Yerel Halkın Turizm Faaliyetlerine Yönelik Görüş ve Algılamalarının Belirlenmesi Üzerine Alanya'da Bir Araştırma, *Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Nisan (12), 325-342.
- Cengiz, E., Kırkbir, F. (2007). Yerel Halk Tarafından Algılanan Toplam Turizm Etkisi ile Turizm Desteği Arasındaki İlişkiye Yönelik Yapısal Bir Model Önerisi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 19-37.
- Choi, H. S. C., Sırakaya, E. (2005). Measuring Residents' Attitude toward Sustainable Tourism: Development of Sustainable Tourism Attitude Scale, *Journal of Travel Research*, Mayıs, 2005, 380-394.
- Çelikkanat, N., Güçer, E. (2014). Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı: Bodrum İlçesi Örneği, 15. Ulusal Turizm Kongresi, Engelsiz Turizm, Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, 13-16 Kasım, 2014, Ankara. 272-289.
- Demir, C., Çevirgen, A., (2006). *Turizm ve Çevre Yönetimi, Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Doğan, H., Üngüren, E. (2012). Yerel Halkın Isparta Turizmine Yönelik

- Görüşleri Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(1), 103-122.
- Doğan, Z. (2004). Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.
- Doxey, G. (1975). A Causation Theory of Visitor-Resident Irritants: Methodology and Research Inferences. Travel and Tourism Research Association Sixth Annual Conference Bildiri Kitabı, 195-98, San Diego.
- Duran E., Özkul E. (2012). Yerel Halkın Turizm Gelişimlerine Yönelik Tutumları: Akçakoca Örneği Üzerinde Bir Yapısal Model, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 9(2), 500-520.
- Ekici, R. (2013). Destinasyon Yaşam Seyri ve Yerel Halkın Turizm Gelişimine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Işık, C., Çalkın, Ö. (2016). Yerel Halkın Turizm Algısı: TRA2 Bölgesi Analizi, Iğdır Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, IUJEAS, 1(2), 19-47.
- Gegez, A. E. (2010). Pazarlama Araştırmaları. 3. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul.
- Gümüş, N., Özüpekçe, S. (2009). Foça'da Turizmin Ekonomik, Sosyal, Kültürel ve Çevresel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Görüşleri, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 398-417.
- Gürbüz, A., (2002). Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi Üzerine Bir Araştırma, Teknoloji, 5(1-2), 49-59.
- Jackson, L. A. (2008), Residents' Perceptions of The Impacts of Special Event Tourism, Journal of Place Management and Development, 1(3), 240-255.
- Jurowski, C., Uysal, M., Williams, D. R. (1997). A Theoretical Analysis of Host Community Resident Reactions to Tourism. Journal of Travel Research, 36(2), 3-11.
- Kalaycı, Ş. (2010). Faktör Analizi, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 319-331, Ed. Şeref Kalaycı, 5. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

- Kayış, A. (2010). Güvenilirlik Analizi, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 401-419, Ed. Şeref Kalaycı, 5. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kiper, T., Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü, Tezirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 5(2), 159-168.
- Ko, D.W., Stewart, W. P. (2002). A Structural Equation Model of Residents' Attitudes for Tourism Development, Tourism Management, 23, 521-530.
- Korkmaz, S. (1996). Turizmin Ekonomik ve Sosyal Etkileri, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi Mecmuası, 46, 391-417.
- Kozak, N., Kozak, M. A., Kozak, M. (2015). Genel Turizm İlkeler-Kavramlar, Detay Yayıncılık, Yenilenmiş 17. Baskı, Ankara.
- Mansuroğu, S. (2006). Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği, Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi, 19(1), 35-46.
- Nunkoo, R. ve Ramkissoon, H. (2007). Residents' Perceptions of The Socio-Cultural Impact of Tourism in Mauritius, Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research, 18:1, 138-145.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. (2012). Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: Osmaneli İlçe Merkezi Örneği, Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi, 4(1), 37-51.
- Özaltın Türker, G., Türker, A. (2014). Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği, Electronic Journal of Vocational Colleges-May/Mayıs 2014, 81-98.
- Özdemir M., Gürkan İ.M., Kıral, M. (2000). Turizm Hareketlerinin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi: Belek, Karpas ve Girne Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme, Anatolia Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Hasan Olalı Özel Sayısı, Yıl 11, Eylül - Aralık 2000, Ankara: 79-84.

- Özdemir, M. A., Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 1-25.
- Öztürk, A. B., Özer, Ö., Çalışkan, U. (2015), The Relationship Between Local Residents' Perceptions of Tourism and Their Happiness: A Case of Kusadasi, Turkey", *Tourism Review*, 70(3), 232-242.
- Sırakaya, E., Teye, V., Sönmez, S. (2002). Understanding Residents Support for Tourism Development in The Central Region of Ghana. *Journal of Travel Research*. 41(1): 57-67.
- Smith, V., L. (1989) *Hosts and Guests Antropology of Tourism*, Second Edition, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
- Snaith, T., Haley, A. (1999). Residents' Opinion of Tourism Development in The Historic City of York, England, *Tourism Management*, 20: 595-603.
- Solmaz, C. (2014). Yerel Halkın Bölge Turizmine Bakış Açısının Belirlenmesi: Burdur'da Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 91-105.
- Tanaś, S. (2013). Tourism 'Death Space' and Thanatourism in Poland, *Current Issues of Tourism Research*, 2013/1, 22-27.
- TUİK, (2016). <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist#>, Erişim Tarihi: 01.03.2017